

2015-11-27

Tillsynsplan enligt Alkohollagen (2010:1622)

Alkohollagen är en skyddslagstiftning med mål att begränsa alkoholens skadeverkningar. Den alkoholpolitiska hänsynen skall ha företräde framför företagsekonomiska och näringspolitiska ställningstaganden. Lagen begränsar tillgängligheten på alkohol genom att bara sådana serveringsställen som uppfyller alkohollagens högt ställda krav ska få tillstånd att servera alkohol. Alkohollagen innehåller också bestämmelser om servering och detaljhandel med öl (folköl). Kommunerna har, enligt Folkhälsoinstitutet och Länsstyrelserna, skyldighet att utöva tillsyn enligt Alkohollagen (2010:1622). Det är kommunen och polisen som utövar den direkta tillsynen över restauranger med serveringstillstånd.

Syfte

Syftet med tillsynen är att förebygga och korrigera brister som kan uppstå vid servering av alkoholdrycker och försäljning av folköl. Tillsynsplanen ska bidra till att tillsynsarbetet sker strukturerat med mätbara och uppföljningsbara mål.

Tillsyn av serveringstillstånd

Servering av starköl, vin, andra jästa alkoholdrycker och spritdrycker får ske av den som meddelats serveringstillstånd. Av Alkohollagen (2010:1622) framgår att servering endast får ske i sådan omfattning och i sådana former att skador eller brister i ordning och nykterhet inte uppstår på serveringsställena. Som ett särskilt skydd för ungdomar finns även åldersgränser angivna i lagen.

De förutsättningar som gäller för att få serveringstillstånd ska vara uppfyllda även efter att tillstånd meddelats. Ovanstående principer ligger till grund för Robertsfors kommuns tillsynsarbete riktad mot restauranger med serveringstillstånd. Tillsynen består av förebyggande, inre, yttre och samordnad tillsyn.

Förebyggande tillsyn

För att skapa en god grund för dialog, förståelse och samarbete mellan kommunen och tillståndsinnehavarna sker den förebyggande tillsynen genom information, rådgivning och utbildning.

Den förebyggande tillsynen i Robertsfors kommun ska ske genom

- Att samhällsbyggnadskontoret vart annat år bjuder in krögare och serveringsansvarig personal till utbildning i Ansvarsfull Alkoholservering
- Att samhällsbyggnadskontoret årligen bjuder in krögare till informationsträffar. Dessa informationsträffar ska i första hand vara ett forum för krögarna att lyfta upp olika frågor till diskussion.
- Tillsynsbesök på serveringsställen.
- Informationsmaterial om bestämmelserna i alkohollagen ska vara aktuella och hållas tillgängliga för näringsidkarna och allmänheten.

www.robertsfors.se

Robertsfors Kommun
Storgatan 13, 915 81 Robertsfors

Växel +46(0)934-140 00

Fax +46(0)934-140 14

E-post kommun@robertsfors.se

Inre tillsyn

Den inre tillsynen är av administrativ karaktär och består främst av kontroll och uppföljning av tillståndshavarnas personliga och ekonomiska förhållanden. Den inre tillsynen sker genom remissförfarande till exempelvis Skatteverket, Kronofogdemyndigheten och Polismyndigheten. Till den inre tillsynen räknas också granskning av den årliga restaurangrapporten från tillståndshavarna samt en fortlöpande bevakning av restaurangernas marknadsföring på deras hemsidor, i annonser och dylikt.

Den inre tillsynen i Robertsfors kommun ska ske genom att

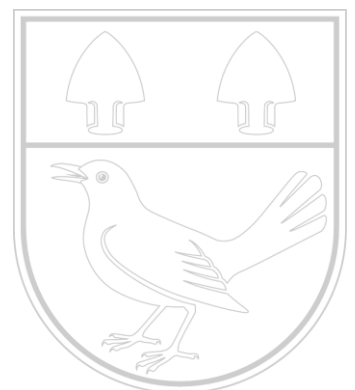
- Tillståndshavare av stadigvarande serveringstillstånd och personer med betydande inflytande i serveringsverksamheten årligen kontrolleras genom remissförfarande. Särskild vikt skall läggas vid deras personliga och ekonomiska förhållanden samt vid den personliga vandeln.
- En fortlöpande bevakning skall ske, framförallt av restaurangernas marknadsföring på hemsidorna men även av annonser och dylikt.

Yttre tillsyn

Yttre tillsyn avser den tillsyn som sker på serveringsstället i syfte att följa upp att verksamheten bedrivs enligt alkohollagens bestämmelser. Den yttre tillsynen sker av kommunens alkoholhandläggare separat eller i samverkan med andra myndigheter.

Vid den yttre tillsynen kontrolleras främst

- att ordning och nykterhet råder på serveringsstället
- att servering inte sker till underåriga
- att servering inte sker till märkbart påverkade personer
- att lagad mat tillhandahålls på serveringsstället
- att det finns ett allsidigt matutbud
- att serveringsansvarig personal finns på plats
- att utbudet av alkoholdrycker överensstämmer med beviljat tillstånd
- att det finns alkoholfria alternativ
- att serveringslokalerna och kökets beskaffenhet överensstämmer med bestämmelserna i alkohollagen
- att den som serverar alkohol är anställd av tillståndshavaren eller inhyrd från ett bemanningsföretag
- att marknadsföringen inte är påträngande
- att animeringsförbudet respekteras
- att serveringen sker återhållsamt
- att servering inte sker före eller efter beviljad serveringstid
- att försäljningen bokförs enligt alkohollagens bestämmelser
- att meddelade villkor följs
- att förvarings- och förtäringförbuden efterlevs.

www.robertsfors.se

Robertsfors Kommun
Storgatan 13, 915 81 Robertsfors

Växel +46(0)934-140 00

Fax +46(0)934-140 14

E-post kommun@robertsfors.se

Samordnad tillsyn

Samordnad tillsyn med andra myndigheter som exempel vis Skatteverket, Polismyndigheten, Räddningstjänsten och Miljöförvaltningen bör eftersträvas. Den samordnade tillsynen kan genomföras så att en eller två myndigheter tillsammans genomför tillsyn.

Vid en samordnad tillsyn kontrollerar de olika myndigheterna sina respektive områden som exempelvis:

- Räddningstjänsten kontrollerar utrymningsvägar och brandskyddet
- Kontorets egen kontroll av livsmedelshanteringen
- Skatteverket kontrollerar kassaregister, personalliggaren och bokföringen
- Polismyndigheten har samma tillsynsansvar som kommunen vilket innebär att myndigheten genomför kommunens yttre tillsyn.

Tillsynsobjekten prioriteras enligt följande gradering.

Mycket hög prioritet

De tillståndshavare som har tillstånd för servering till allmänheten och med ett återkommande nöjesutbud för unga eller för vuxna. Eller ett serveringsställe som har återkommande brister. Något av följande kriterier ska vara uppföljda:

- Nöjesrestaurang/ disco/ pub med låg matförsäljning och hög alkoholförsäljning
- Tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten s.k. "festivalstillstånd"
- Återkommande störningar
- Återkommande brister och förseelser enligt alkohollagen
- Tillståndshavaren har meddelats erinran eller varning
- Tillståndshavaren har meddelats villkor i syfte att komma tillrätta med brister/ förseelser enligt alkohollagen.

Tillsyn sker främst genom inre och yttre tillsyn.

- Inre tillsyn ska ske 1 ggr/ år
- Yttre tillsyn ska ske vid minst 1 tillfälle/ år
- Samordnad tillsyn med andra myndigheter bör göras vid vartannat år
- Uppföljningsbesök ska göras vid minst ett tillfälle inom två månader från datum för beslut om meddelande av erinran eller varning.

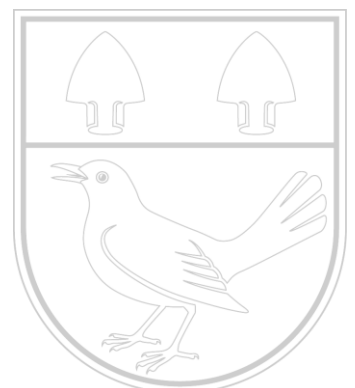
www.robertsfors.se

Robertsfors Kommun
Storgatan 13, 915 81 Robertsfors

Växel +46(0)934-140 00

Fax +46(0)934-140 14

E-post kommun@robertsfors.se

Hög prioritet

De tillståndshavare som har tillstånd till allmänheten eller har haft mindre allvarliga brister. Något av följande kriterier ska vara uppfyllda:

- Nöjesutbud förekommer tillfälligt eller under viss period
- Serveringsstället vänder sig till unga vuxna
- Tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten
- Matrestaurang med hög alkoholförsäljning
- Brister och/ eller förseelser av mindre allvarlig karaktär har förekommit de senaste åren

Tillsyn sker främst genom inre och yttre tillsyn

- Inre och yttre tillsyn ska ske 1 ggr vartannat år
- Yttre tillsyn ska också ske vid misstanke om brister och oegentligheter

Låg prioritet

Lunchrestauranger eller restauranger med serveringstillstånd till allmänheten där i huvudsak familjer och äldre gäster är restaurangens besökare. Tillståndsinnehavare med festvåningsrättigheter och som vänder sig till slutna sällskap och föreningar som ansöker om serveringstillstånd till slutet sällskap. Något av följande kriterier ska vara uppfyllda:

- Låg försäljning
- Inget nöjesutbud
- Inga kända störningar Tillsyn sker främst genom förebyggande och inre tillsyn.
- Inre och yttre tillsyn ska ske 1ggr/ vart 3:e år

Mycket låg prioritet

De tillståndshavare som endast vänder sig till ett slutet sällskap och där inget är känt om störningar från verksamheten. Tillsyn sker främst genom förebyggande och inre tillsyn

- Inre och yttre tillsyn ska ske 1ggr/ vart 3:e år

Tillsynsmyndigheten ska varje år kategorisera tillståndshavarna enligt ovanstående prioritering vilket utgör underlag för tillsynen. Kategoriseringen kan ändras under innevarande år om t.ex. ett serveringsställe läggs ner, byter inriktning eller om brister/förseelser uppmärksammas på ett mindre prioriterat serveringsställe.

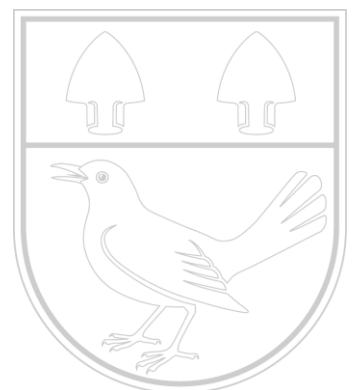
www.robertsfors.se

Robertsfors Kommun
Storgatan 13, 915 81 Robertsfors

Växel +46(0)934-140 00

Fax +46(0)934-140 14

E-post kommun@robertsfors.se

Tillsyn av öl

Med öl avses folköl. Den som bedriver detaljhandel med eller servering av öl är skyldig att anmäla det till kommunen. Anmälan ska ha kommit in till kommunen innan försäljningen eller serveringen påbörjas. Kommunen utövar tillsyn enligt alkohollagen.

Egentillsynsprogram

Enligt alkohollagen ska den som bedriver detaljhandel eller servering av öl utöva särskild tillsyn (egentillsyn) över försäljningen och ansvara för att det finns ett för verksamheten lämpligt egentillsynsprogram. Egentillsynsprogrammet ska bland annat innehålla uppgifter om hur man informerar personalen om regler för försäljning, vem som är försäljningsansvarig, rutiner för ålderskontroll och hur man informerar om dem.

Kommunen ska vid behov vara behjälplig med råd och information kring hur egentillsynsprogrammet kan utformas.

Kommunens tillsyn

Tillsynen över försäljning och servering av öl ska främst inriktas på att ge råd, stöd och information till näringsidkarna, det vill säga förebyggande tillsyn.

Kommunen kan dock ingripa med försäljningsförbud eller om det bedöms som en alltför ingripande åtgärd, besluta om att meddela en varning.

En av alkohollagstiftningens viktigaste uppgifter är att förhindra försäljning av öl till minderåriga. Genom tillsynen, som bl.a. innebär att kommunen kontrollerar att handlarna har ett egentillsynsprogram, påminns om vikten av att följa lagen om åldersgränser och att ha egna rutiner i butiken för att klara det. Varje anmält försäljningsställe bör få ett årligt tillsynsbesök. Vid behov kan flera tillsynsbesök genomföras på ett och samma försäljningsställe.

Vid tillsynsbesöket ska tillsynsmyndigheten:

- Överlämna aktuell och relevant information om bestämmelser i alkohollagen
- Försäkra sig om att försäljningsstället har ett egentillsynsprogram som är anpassat efter verksamhetens behov och förutsättningar
- Försäkra sig om att det på försäljningsstället finns minst en tydlig och klart synbar skylt med information om förbudet mot att sälja eller lämna ut öl till den som inte har fyllt 18 år.
- Försäkra sig om att försäljning av matvaror sker
- Informera om att provköp kan komma att genomföras. Vid behov kan tillsynsmyndigheten genomföra provköp av folköl.
- Återköp av öl sker i anslutning till provköpet.

www.robertsfors.se

Robertsfors Kommun
Storgatan 13, 915 81 Robertsfors

Växel +46(0)934-140 00

Fax +46(0)934-140 14

E-post kommun@robertsfors.se

Tobakslagen (1993:581)

Detaljhandelsställen som har försäljning av tobaksvaror har också skyldighet att anmäla det till kommunen. Anmälan ska ha inkommit till kommunen innan försäljningen påbörjas. Anmälan gäller för försäljning av all slags tobak som exempelvis cigaretter, cigarrer, piptobak, vattenpipstobak, tuggtobak och snus. Kommunen ska utöva tillsyn över försäljningsställena enligt tobakslagen.

Egentillsynsprogram

Varje försäljningsställe med tobaksvaror har skyldighet att utöva särskild tillsyn (egentillsyn) över att försäljningen sker i enlighet med bestämmelserna i tobakslagen (1993:581).

Det ska finnas ett egentillsynsprogram som ska innehålla rutiner för att kontrollera ålder, marknadsföring och märkning av tobaksvaror. Egentillsynsprogrammet ska fungera som ett stöd för näringsidkarens egentillsyn. Kommunen ska vid behov vara behjälplig med råd och information kring hur egentillsynsprogrammen kan utformas.

Kommunens tillsyn

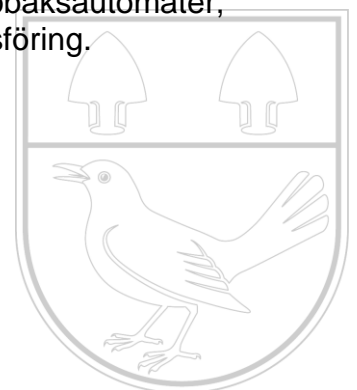
Tillsynen över försäljning av tobaksvaror ska främst inriktas på att ge råd, stöd och information till näringsidkarna, det vill säga förebyggande tillsyn.

En av tobakslagens viktigaste uppgifter är att förhindra försäljning av tobaksvaror till minderåriga.

Vid tillsynsbesöket ska tillsynsmyndigheten:

- Överlämna aktuell och relevant information om bestämmelser i tobakslagen
- Försäkra sig om att försäljningsstället har ett egentillsynsprogram som är anpassat efter verksamhetens behov och förutsättningar
- Försäkra sig om att det på försäljningsstället finns minst en tydlig och klart synbar skylt med information om förbudet att sälja tobaksvaror till den som inte har fyllt 18 år
- Informera om att provköp kan komma att genomföras.

Om en näringsidkare inte följer tobakslagens bestämmelser och inte frivilligt rättar till uppkomna brister kan kommunen använda förvaltningsrättsliga åtgärder för att åstadkomma en rättelse. Exempel på sådana åtgärder är förelägganden och förbud. Förbud och förelägganden kan användas av en kommun när reglerna för tobaksförsäljning inte följs, exempelvis när en tobakshandlare inte har skyltning som upplyser om åldersgränsen, saknar egentillsynsprogram, säljer lösa cigaretter eller säljer tobak till minderåriga. Andra exempel är felaktigt placerade tobaksautomater, försäljning via postorder utan ålderskontroll och otillbörlig marknadsföring.

www.robertsfors.se

Robertsfors Kommun
Storgatan 13, 915 81 Robertsfors

Växel +46(0)934-140 00

Fax +46(0)934-140 14

E-post kommun@robertsfors.se

När passar ett förbud alternativt ett föreläggande?

Vill man att en förseelse endast ska upphöra är det lämpligast med ett förbud.

Behöver man istället kräva en aktiv, praktisk och konkret åtgärd av mottagaren är det lämpligare med ett föreläggande.

Förbud kan exempelvis användas vid dessa tillfällen

:

- Försäljning av lösa cigaretter eller i förpackningar med färre än 19 cigaretter
- Användande av påträngande marknadsföringsskyltar på försäljningsstället

Då ett förbud mot styckevis försäljning redan finns i tobakslagens 12 b § kan det förstärkas genom att beslutet omedelbart förenas med ett vite som börjar gälla i samband med delgivningen.

Föreläggande kan exempelvis användas vid dessa tillfällen:

- Om näringsidkaren inte har förvissat sig om att köparen har uppnått 18 års ålder
- Ingen skylt om åldergräns är uppsatt
- Egentillsynsprogram saknas

Det finns ett antal åtgärder som tillsynsmyndigheten bör vidta innan det blir aktuellt att fatta ett beslut om föreläggande eller förbud. Dessa ser olika ut beroende på vilken typ av förseelse som har begåtts, men generellt kan sägas att näringsidkaren ska ges möjlighet till bättring. Det är först vid upprepade förseelser eller när något inte åtgärdats efter att ha påtalats av tillsynsmyndigheten som man bör gå vidare med ett förbud eller föreläggande.

I de fall brister uppmärksammats vid ett tillsynsbesök som t.ex. ej tillåten reklam, avsaknad av dekaler eller egentillsynsprogram så kan det, ommöjligt, med fördel rättas på plats. De brister som kan lösas på plats ska därmed anses avhjälpda. De brister som inte kan lösas på plats ska dokumenteras och kommuniceras av tillsynsmyndigheten. I de fall näringsidkaren inte löser de brister som påtalats eller besvarar den skriftliga kommunikationen bör man gå vidare med ett föreläggande eller förbud.

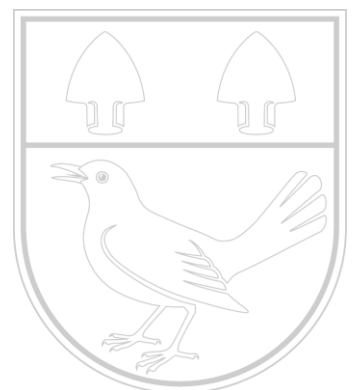
www.robertsfors.se

Robertsfors Kommun
Storgatan 13, 915 81 Robertsfors

Växel +46(0)934-140 00

Fax +46(0)934-140 14

E-post kommun@robertsfors.se

Att tänka på vid tillsyn

Legitimering

Tillsynspersonalen ska ha tjänstelegitimation som styrker att de företräder tillsynsmyndigheten och äger rätt att få tillträde till alla utrymmen som tillhör serveringslokaler och försäljningsställen av folköl.

Ensamarbete

På grund av risken för hot och våld men även utifrån bevisföring bör tillsyn inte ske av ensam tillsynspersonal.

Råd och stöd

Tyngdpunkten i tillsynsarbetet bör ligga på rådgivande och förebyggande arbete. Tillsynsbesöken är ett lämpligt tillfälle för tillsynsmyndigheten att ge råd och stöd till tillståndshavare och till den som bedriver detaljhandel eller servering av öl. Varje tillsynsbesök ska därför ses som ett viktigt möte där syftet är att få till stånd en god dialog.

Direkt återrapportering

Det som framkommit vid tillsynen bör alltid återkopplas på plats innan tillsynen avslutas. Om allvarliga brister har observerats vid tillsynen ska, vid återkopplingen, särskild vikt läggas vid att informera om detta, varför det ses som allvarliga överträdelser och vilka konsekvenserna kan bli.

Dokumentation

Tillsynen ska alltid dokumenteras. Överträdelser av alkohollagen eller åsidosättande av försäljningsbestämmelser ska dokumenteras grundligt.

Servering till minderåriga, överserverade personer eller allmänna bedömningar om brister i ordning och nykterhet på serveringsstället ska beskrivas noggrant och bör dokumenteras var för sig av tillsynspersonalen. Av dokumentationen ska det exempelvis framgå graden av berusning genom beskrivningar av hur gäster uppträdde, raglade, sludrade, sitter vid bord och sover, är onormalt högljudda, bråkiga m.m. Brottslig verksamhet som till exempel narkotika- och häleribrott skall också noggrant beskrivas och anmälas till Polismyndigheten. Vid brottslig verksamhet skall serveringstillståndet återkallas med omedelbar verkan.

Även goda förhållanden ska dokumenteras noggrant för att ge en helhetsbild av de förhållanden som råder på tillsynsobjektet/ serveringsstället. Det är särskilt viktigt utifrån ett rättssäkerhetsperspektiv. Dokumentationen ska hålla en hög kvalitet med syfte att klara en prövning i en eventuell framtida domstolsprövning.

www.robertsfors.se

Robertsfors Kommun
Storgatan 13, 915 81 Robertsfors

Växel +46(0)934-140 00

Fax +46(0)934-140 14

E-post kommun@robertsfors.se

Uppföljande samtal

Har tillsynen resulterat i en anmärkning på exempelvis ordning och nykterhet, bör tillståndshavaren kallas till ett uppföljande samtal. Målet med ett sådant möte är att ge tillståndshavaren möjlighet att ge sin bild av vad som hänt och vad denne tänker göra för att det inte ska hända igen. Mötet och övriga kontakter ska dokumenteras.

Uppföljning kan också ske via telefon eller brevlades. Det personliga mötet är dock att föredra. Uppföljande tillsynsbesök Uppföljande tillsynsbesök ska planeras in om tillsynen visat på allvarliga brister/ förseelser i verksamheten. Uppföljningsbesöken är viktiga för att ta reda på om det är fråga om engångsföreteelser eller återkommande brister och förseelser.

Bedömning av överträdelser

Rättelse av mindre allvarliga överträdelser som påvisats vid tillsyn kan i vissa fall ske på frivillig väg genom tillståndshavarens egen försorg. Det är viktigt att det vid tillsyn alltid görs en bedömning om hur allvarlig överträdelsen är och vilken administrativ åtgärd som kan vara lämplig. Särskild vikt ska läggas vid hur stora de alkoholpolitiska olägenheterna är. Överträdelser som rör servering till minderårig, påverkade personer och/ eller servering som brister i återhållsamhet och leder till onykterhet och oordning är alltid allvarliga. Särskilt om det är fråga om återkommande brister.

Vägledning

Statens Folkhälsoinstituts Handbok Alkohollagen och Handbok i tillsyn utgör vägledning vid planering, genomförande, dokumentation och uppföljning av kommunernas tillsyn enligt alkohollagen.

www.robertsfors.se

Robertsfors Kommun
Storgatan 13, 915 81 Robertsfors

Växel +46(0)934-140 00

Fax +46(0)934-140 14

E-post kommun@robertsfors.se

